МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Проблеми модернізації України

Випуск 1 (48), 2025

Київ
2025

УДК 330-339; 321.7; 159.9
М58

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 4 від 28.05.2025)

Редакційна колегія:
С. В. Храпатий (голова), д-р фіз.-мат. наук, проф.
І. А. Семенець-Орлова, д-р наук з держ. упр., проф.
Я. М. Раєвська, д-р психол. наук, проф.
С. О. Лисенко, д-р юрид. наук, проф.
А. І. Федосов, д-р мед. наук, проф.
М. І. Зубрицький, д-р. юрид. наук
О. М. Гордієнко, канд. техн. наук
В. І. Меджебель (*Чуєнко*), канд. юрид. наук
Л. М. Крива, канд. істор. наук
І. М. Капеліста (виконавчий редактор), канд. наук з держ. упр.
Є. Я. Черняк

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Міжрегіональна Академія управління персоналом.
М58 Наукові праці МАУП. Проблеми модернізації України / редкол.: С. В. Храпатий (голова) [та ін.]. Вип. 1 (48). Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. 686 с. Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику висвітлено матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції "Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності" (Київ, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 20–22 травня 2025 р.).

Наведено тези доповідей учасників науково-практичної конференції МАУП з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

Видається з 2001 року.
Періодичність: 1 раз на квартал.
Засновник: *ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом".*
УДК 330-339; 321.7; 159.9

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2025

Г. А. Дмитренко, Н. В. Головач
Людський потенціал як драйвер економічного прогресу в Україні та світі *277*

І. Ю. Дропа
Оплата праці в епоху змін: адаптація до нової соціальної реальності *280*

ГУМАНІСТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ТА СУСПІЛЬСТВА: ОСВІТА В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ XXI СТОЛІТТЯ

І. І. Климкова
Основні виклики вищої освіти в умовах нових соціальних реалій *284*

Вацлав Шимек
Digital communication as a factor influencing the development of social skills in the education of children and adolescents in the conditions of the new social reality *288*

Є. Іщенко
Державотворча специфіка української літератури як складова сучасної європейської гуманітаристики *293*

М. Л. Яковенко
Сучасні тенденції трансформації Інституту вищої освіти *298*

А. Д. Божков
Сучасна роль ЮНЕСКО в інтеграції Цілі сталого розвитку (SDG 4) у вищу освіту *300*

О. А. Корман
Особливості впливу позитивної психотерапії на комунікативну функцію мозку *301*

О. В. Деренко
Теоретичні підходи до регіонального економічного розвитку *304*

Н. О. Белозьорова, О. О. Блажко
Шляхи формування мотивації до навчання в учнів сучасної початкової школи *307*

Ю. О. Мєлков
Гуманістичні засади соціальної та інституційної трансформації вищої освіти *309*

А. І. Левченко, В. І. Чуєнко
Проблема захисту прав жінок на сході України *311*

І. М. Левчук, В. І. Чуєнко
Міжнародно-правовий захист біженців та проблеми реалізації їхніх прав *313*

можуть виступати єдиним суб'єктом як у своїй діяльності, так і у визначенні стратегій власних трансформацій. Такі трансформації мають ініціюватися передусім "з низів" демократичним шляхом, оскільки вимагають активної участі всіх осіб і структур, залучених до освітнього процесу в якості його повноправних суб'єктів. Крім того, університет у сучасному світі більше не володіє монополією на вищу освіту, поступаючись місцем іншим гравцям і особливо самоосвіті та неформальній освіті. Університет перестає бути сьогодні окремим незалежним від соціуму закладом — і стає своєрідною мережею, тісно включеною в багатогранну структуру складного сучасного суспільства.

Джерела

1. *Мєлков Ю. О.* Гуманістичні та ціннісні засади розвитку університетів у контексті післявоєнного відновлення: синергія трансформації вищої освіти, науки та суспільства (теоретико-методологічні засади й аналіз провідного досвіду) // Розвиток університетів: теоретичні та методичні засади забезпечення синергії соціальних і інституційних трансформацій вищої освіти, науки та економіки : монографія / Ю. Мєлков, А. Гаврилюк, В. Зінченко, Ю. Вітренко, В. Ворона; за ред. Ю. Мєлкова. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2024. С. 8–32. DOI: https://doi.org/10.31874/978-617-7486-45-8-2024
2. *Fuchs Ch.* Digital Humanism. Bingley, UK: Emerald Publishing, 2022. 272 p.
3. Future of Jobs Report 2025. *World Economic Forum.* URL: https://reports.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_Report_2025.pdf

А. І. ЛЕВЧЕНКО

студентка 2 курсу, групи П-9-23-Б1Пр(4.0д)
Навчально-наукового інституту права імені князя В. Великого
Міжрегіональної Академії управління персоналом

В. І. ЧУЄНКО

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права
Навчально-наукового інституту права імені князя В. Великого
Міжрегіональної Академії управління персоналом

ПРОБЛЕМА ЗАХИСТУ ПРАВ ЖІНОК НА СХОДІ УКРАЇНИ

Жінки завжди відігравали важливу роль у суспільному житті, хоча протягом тривалого часу їхня значущість применшувалась через усталені патріархальні установки. Сучасна система захисту прав жінок сформувалася через численні труднощі, що супроводжували її становлення. Попри активне наукове опрацювання цієї теми, права жінок досі залишаються вразливою сферою, яка стикається з багатьма бар'єрами.

Одним із найгостріших викликів є проблема насильства. Це явище давно вийшло за межі окремих країн і є глобальною загрозою. Щороку фіксуються численні випадки порушення прав жінок у всьому світі. Україна не є винятком — особливо складною є ситуація на сході держави, де тривають бойові дії. Війна створює сприятливі умови для зростання випадків насильства щодо жінок та порушень їхніх основоположних прав [1].

Відповідно до Стамбульської конвенції 2011 року, гендерно зумовлене насильство — це насильство, що чиниться проти жінок через їхню стать або переважно переживається саме жінками. Такі дії можуть включати фізичне, сексуальне, психологічне чи економічне насильство, а також загрози, залякування або незаконне позбавлення волі [4].

На територіях, які постраждали від збройного конфлікту, ризики зазнати такого насильства значно зростають. Щорічно міжнародні організації, медіа та правозахисники повідомляють про численні випадки жорстокого поводження з жінками на тимчасово окупованих територіях. До факторів, що сприяють поширенню насильства, належать військова присутність, зниження рівня безпеки, руйнування правових інституцій, що дозволяє агресорам уникати відповідальності. Також важливу роль відіграють психологічні й економічні труднощі, розпад сімейних зв'язків, соціальна нестабільність та брак системної підтримки ветеранів [1].

Останні роки в Україні відзначаються посиленням нормативної бази у сфері запобігання насильству щодо жінок. Зокрема, у 2018 році був ухвалений Закон України "Про запобігання та протидію домашньому насильству" [3]. Запроваджено систему термінових заборонних приписів та відкрито притулки для постраждалих. Утім, жінки, які мешкають у прифронтових районах Донецької та Луганської областей, часто зазначають, що на місцях відсутні належні сервіси допомоги, включно з притулками.

Згідно з дослідженням Amnesty International 2020 року, значна частина жінок, які пережили насильство, не звертались до поліції. Причиною цього є відсутність довіри до правоохоронної системи. Часто жінки стикаються з небажанням поліції реєструвати заяви, а іноді їх навіть змушують відкликати вже подані звернення [2]. Проблема зловживань з боку представників силових структур і ігнорування звернень постраждалих залишається серйозною перешкодою у подоланні гендерно зумовленого насильства.

Україна вже зробила певні кроки у напрямку формування політики "нульової толерантності" до насильства. Ще у 1981 році держава ратифікувала Конвенцію ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) [5]. У 2011 році Україна підписала Стамбульську конвенцію, але досі її не ратифікувала, що частково пов'язано з домінуванням патріархальних поглядів серед законодавців. На рівні національного законодавства було здійснено низку важливих кроків, зокрема прийняття згаданого Закону про запобігання домашньому насильству, а також внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів у 2019 році для імплементації положень Стамбульської конвенції [3].

Особливої уваги потребує й проблема цифрового насильства — новітньої форми гендерно зумовленого насильства, що включає кіберпереслідування, онлайн-образи, публікацію особистих даних без згоди (доксинг) та поширення інтимних зображень без дозволу. У контексті збройного конфлікту жінки, які публічно висловлюють свою позицію або займають активну громадську роль, часто стають мішенню онлайн-атак. Відсутність належного правового врегулювання цієї проблеми та механізмів захисту лише посилює вразливість жінок у цифровому середовищі [1].

Важливим напрямом також є посилення співпраці з громадськими організаціями, які надають психологічну, правову та соціальну допомогу жінкам. Такі організації відіграють ключову роль у виявленні фактів насильства, реабілітації постраждалих, а також у формуванні політики на місцевому рівні. Держава повинна забезпечити сталі джерела фінансування таких ініціатив та інтегрувати їх у систему реагування на насильство [1].

Крім того, варто створити єдину електронну платформу для фіксації звернень жінок, які постраждали від насильства, з можливістю анонімного подання заяв та швидкого реагування. Це дозволить подолати бар'єр страху та недовіри до правоохоронних органів і створить умови для ефективнішого реагування держави на випадки порушень прав жінок .

У підсумку варто зазначити, що, незважаючи на труднощі, Україна поступово просувається до побудови рівноправного та безпечного середовища для жінок. Збройний конфлікт суттєво ускладнив ситуацію, особливо у Донецькій і Луганській областях, але системне реагування на прояви насильства має залишатися пріоритетом.

Необхідним кроком є ратифікація Стамбульської конвенції [4]. Крім того, слід посилити просвітницьку діяльність у сфері гендерної рівності, впровадити навчальні програми з формування толерантного ставлення до жінок у закладах освіти, а також проводити масштабні інформаційні кампанії серед дорослого населення. Це допоможе змінити суспільне сприйняття жертв насильства та сприятиме їхній ефективній підтримці й захисту. Організувати мобільні бригади підтримки у сільській місцевості та прифронтових регіонах — це допоможе забезпечити доступ до допомоги жертвам насильства в регіонах, де відсутня розвинена інфраструктура соціального захисту.

Джерела

1. Жінки, мир, безпека: аналітична доповідь / Український жіночий фонд. Київ, 2020.
2. Amnesty International. "Ніде бути в безпеці: насильство проти жінок в Україні." *Звіт*, 2020. URL: https://www.amnesty.org/en/documents/eur50/3765/2020/uk/
3. Закон України "Про запобігання та протидію домашньому насильству" від 07.12.2017 № 2229-VIII.
4. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція), 2011.
5. Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW), 1979.

І. М. ЛЕВЧУК

студентка 2 курсу, групи П-9-23-Б1Пр(4.0д)
Навчально-наукового інституту права імені князя В. Великого
Міжрегіональної Академії управління персоналом

В. І. ЧУЄНКО

доцент кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права
Навчально-наукового інституту права імені князя В. Великого
Міжрегіональної Академії управління персоналом

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ БІЖЕНЦІВ ТА ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЇХНІХ ПРАВ

Проблема біженців є однією з найгостріших у сучасному світі. Збройні конфлікти, політичні переслідування, порушення прав людини та екологічні катастрофи змушують мільйони людей залишати свої домівки в пошуках безпеки. У цих умовах